

blagostanju, nikakor pa ne v tem, da hodimo ž njim v priprostost, nespodobnost in zmóto. Mladi učitelj le prevečkrat koprni po krivej popularnosti, in ko se užé dobro opeče, potlej je jako težavno popraviti storjene pregreške.

Lepoveden, priljuden, prijazen, miren in razumen treba, da je ljudski učitelj, ako si želi pridobiti imé izobraženega možá, kajti prava izobraženost brez teh lastnosti je le gola senca. Ljudskemu učitelju ni treba hliniti se svojim predpostavljenim, ali treba je da jih ljubi in spoštuje, kakor mu to veleva njegova dolžnost. In ako tudi ta ali óni opazovalec vestnega ljudskega učitelja ne pogleda z ónako prijaznim očesom, kakor znabiti kacega družega, ki se mu morda na videz prikupuje, to naj učitelja izpolnujočega svojo dolžnost nikar ne straši, ako ga le ljudstvo, mej katerim živi in deluje, ljubi in spoštuje. Prosto ljudstvo, s katerim učitelj vsaki dan občuje, bolje ocenuje njegove zasluge, kakor pa človek, s katerim pride le redko kedaj v kako bližo dotiko. S prilizovanjem in obrekovanjem pridobivati si spoštovanje in večjo veljavo pri svojih predpostavljenih, to je gotovo najgrša lastnost ljudskega učitelja, ki ima sveto nalogo, da vzreja in poučuje nežno mladino in jej služi v vzgled, po katerem naj se mladina ravna. Od učitelja se zahteva, da vzreja značaje; kakšni značaji pa bodo iz nežne mladine, ako učitelj značajnosti sam niti pozná nè!

Dolžni so pa tudi duhovniki, občinski zastopniki in šolski nadzorniki učitelju olajševati njegovo težavno službo, ki je po več krajih v ozkej zvezi z jako pičlimi dohodki. Njih sveta dolžnost je, da mu pripomagajo do spoštovanja občanov s tem, da povsod govoré ljubeznjivo in dostojno o njem, ki z velikim trudom in terpljenjem opravlja svoj težavni stan. V tej mejsobojni zvezi in spoštljivosti se bode gotovo povzdignila ljudska šola mnogo bolje, nego ako se še toliko naukov napiše, kako se je učitelju ravnati v tem ali ónem slučaju. Kjer koli šolske oblasti v občé, in starši zopet od svoje strani ne podpirajo ljudskega učitelja v njegovem važnem delovanji gledé vzreje in poučevanja, tam ne bode nikoli ljudska šola donesla dobrega in zaželjenega sadú, kakeršnega se pričakuje od dobro urejene ljudske šole.

Zatorej bodi ljudskemu učitelju sveta naloga, da ljubi in spoštuje svoje predpostavljene, ter jim to svoje spoštovanje izkazuje s tem, da vestno in natančno izpolnuje svoje šolske dolžnosti, ne ozirajoč se niti na pohvalo, niti na kako posebno priznanje od drugod. Kdor dela le za pohvalo in priznanje, pohvale vreden ni. (Dalje prihodnjič.)

Kmeti starši, vzgojajte prav svoje otroke!

(Dalje in konec.)

Takih žalostnih razmer mej lastnimi sinovi in hčérami so pa starši navadno vselej naj več sami krivi.

Veliko staršev je, kateri od svojih doraslih otrok zahtevajo ravno taisto otroško pokorščino, kakor kot so jo zahtevali, ko so bili še mali učenčki, to je, da jih vedno imajo še za male paglavce; da jim zatirajo in odrekajo zavest, da doraščajo in se užé štejejo mej mladeniče in dekleta, a kakor jih imajo tudi užé vsi drugi sosedje. — Tudi nekateri starši svoje otroke hočejo ustrahovati s tem, da jih za nezaslužene reči večkrat grajajo, vsakej njihovej — tudi najpoštenejšej volji in dobrim nazorom trdovratno in zoper svoje lastno prepričanje — odrekajo, njihove sicer prav dobre in pametne misli in nazore o enej ali drugej reči v nič devljejo, ter jih pri vsakej priliki še celó pri sosedih grajajo.

Ali je taka vzgoja prava? Je li taka prisiljena sužnost (otrok) resnična in vredna pokorščina? Nikakor ne! Vsak oče mora še le vesel biti, ako vidi, da njegovi otroci

polagoma doraščajo in postajajo čvrsti ljudje, katerim se s telesnimi močmi vred tudi razvija in krepčá razum in samostalna zavest, da se radi učé, ter se sami prizadevajo da bi se prav vzgojili. Mladina je za vse bolj občutljiva; čut se ji pa nikakor ne sme zatirati ali pa še celó žaliti s tem, da bi se ji v nič devalo, kar v resnici stori dobrega, poštenega in blagega.

Kakor mlado drevesce dostikrat poganja nepotrebne in škodljive postranske odrastke, katere je treba vselej proti odstranjevanju, ravno tako prikažejo se navadno tudi pri dorastajoči se mladini nekatere napake, kakor: površnost pri delu, pozabljivost, lahko-mišljenost, pohajkovanje, lenoba, velikovednost (ker ne malokrat hoče vsako reč bolje vediti in umeti, nego stari — izkušeni ljudje), jezičnost i. t. d., kar vse mora se z vso resnobo pri njej zatirati in odstranjevati, ter vse njene duševne in telesne moči edino le v dobro napeljevati.

Pri malih otrocih mora se zahtevati brezpogojna pokorščina, ker še ne morejo pre-sojevati, zakaj je treba tako in tako delati. Torej še enkrat poudarjam, da se pri mladini po nobenem načinu čut samostojnega razsojevanja ne sme zatirati in uničevati s tem, da bi se jej kar vse trmasto odrekalo; treba ji je le njene lastne pomankljive nazore in rabsodbe o kakej reči poučno dokazati, ter ji pomagati, da se ji o vsem prav pojasni in pomankljivo vselej z dobrim nadomesti. Ako starši vidijo, da ima mladina tú pa tam prav, mora se ji veljati pustiti, in če so njeni nazori o kakej reči morda celó boljši od drugih lastnih, zasluži zavoljo tega tudi primerne pohvale. Pri vsem tem mora pa vsak oče gledati na to, in tudi od svojih odraščanih otrok zahtevati, da njegova po-velja in zaukaze, dokler sam gospodari, iz prepričanja, da se s tem njega ljubezni vredne skažejo — natančno izpolnujejo. Precej v začetku mora se njihovim ugovorom proti zaukazom in poveljem krepko nasproti stopiti, ker — ravno tega se mladina navadno kot gotovega pomočka poslužuje, da si počasi prisvoji vse gospodarstvo. Kadar pa starši pri svojih otrocih zapazijo pravo in resnično unemo za pošteno, koristno in dobro delo, naj se ne krčijo zoper malo in primerno pohvalo svojih pridnih otrok, ter naj jim privoščijo kako pošteno in nedolžno razvedrilo. Poglavitno je pa, da se v mladini užé zgoda pravo veselje do pridnega in koristnega dela vzbudi takó, da brez dela nihče živeti ne more; le delavni ljudje postanejo samostalni gospodarji in gospodinje, — ter so tudi vredni udje družbe človeške.

Marsikateri oče mora sam priznati, da je le on kriv, če ni v hiši pravega po-razumljenja in edinosti ter vse tako, kakor mora biti mej pravo krščansko družino. Skoraj bi rekel in z nekako gotovostjo iz prepričanja trdil, da nekateri očetje nekako zavidljivo svoje razumne sinove opazujejo, ker ti dostikrat v marsičem bolj pametne nasvete stavijo, nego oni sami, ter jim zaradi tega potem skoraj pri vsakej priliki očitajo njihovo mladoletnost. S tem pa taki starši sami vzbudé obojestransko nezadovoljnost in nezaupanje ter splošno černost, katera je dostikrat tudi v dobri in celó premožni hiši pogubonosna. Takim žalostnim razmeram v družini morajo se pa starši ogniti s tem, da svoje — dobro in pošteno vzgojene otroke — v poznejih letih imajo kot svoje prave in naravne pomočnike, da ž njimi odkritosrčno in ljubeznjivo ravnaajo, jih za pošteno in pridno delovanje od časa do časa primerno pohvalijo, jih za vse dobro navdušujejo, za kar jim bodo otroci tudi gotovo in resnično hvaležni tako, da jih odkritosrčno ljubijo, ter so jim nehlinjeno udani in vselej pokorni. Le to je edina prava pot, po kateri morejo za vse dobro vneti, pametni in delaželjni otroci vzrejati, da so potem poštene ljudje.

Omeniti moram še, da razporom in needinosti mej našimi domačimi razmeram kmetskih hišah in družinah ni glavni vzrok hudobna zlovolja, nego temveč le ney porazumljenje mej starši in otroci.

Te moje zadnje opazke naj pa odraščene mladine nikakor ne pobujšajo, da bi bila zaradi tega svojim skrbnim staršem nepokorna — nego bode naj jej temveč v pravo vzpodbudo, da bode v prihodnje svoje dobre in skrbne starše resnično ljubila, ter jim bila prava podpora na stare dni in jim s tem vsaj nekoliko povračevala njihov brezbrojni trud, skrbí, težave in ljubezen. Ko bi pač naši ljubi mladini mogel dopovedati in jej v pravej podobi pokazati, kako zelo se s surovim obnašanjem, nehvaležnostjo in z nepokorščino do svojih staršev sramoti pred vsem poštenim svetom, gotovo bi se v prihodnje tega popolnoma varovala.

Premisli naj se le, kako ostudno je, če se otroci v surovih izrazih jezno nad svojo — morebiti zavoljo njih — uže onemoglo materjo, katera je za-nje vse storila in pretrpela, obrezajo, se nad njo zadirajo in jo morebiti še celó preklinjajo in tepejo!*) Kako nehvaležno in nesramno je, če odraščene hčere svojeji mileji materi, kadar jim posla zaukaže, jezikajo, ter se obotavljajo njena povelja izvršiti! Gršega skoraj pred človeško okó priti ne more, nego so čmerni obrazi neubogljivih in nepokornih odraščениh otrok, kadar se obotavljajo, da bi kako delo ali povelje svojih staršev urno izvršili.

Ljubi kmetski starši, vestno si prizadevajte, da bodete svoje otročice prec od mladih nog dalje pošteno in krščansko vzgojevali, ter jih za njihovi prihodnji poklic dostojno pripravljali. Česar morebiti vi sami ne morete ali ne utegnate, pomaga vam domača dobro urejena šola. Vzajemno delujte s svojimi duhovnimi in svetnimi učitelji pri vzgoji svojih otrok, ter nikdar sè slabim vzgledom pri mladini ne podirajte tega, kar so pri njej vaši skrbni učitelji dobrega postavili. In — zakaj bi sebi grenko življenje na stare dni, svojim otrokom pa pripravljali nesrečno prihodnost, ker morete z dobro vzgojo vse dobro doseči!

Matija Rant.

Iz merstva za življenje.

(Spisal J. B.)

Najvažnejši in za življenje najkoristnejši oddelek iz geometrije je brez dvombe „merjenje črt, ploščadi (ploskev) in teles“. V tem smislu ima tudi nova vladna šolska novela prenačen učni načrt. Učenci namreč ta nauk lahko razumejo brez posebne obširnega geometričnega znanja. Ako učenci razne črte, ploskve in telesa poznajo po imenu in obliki, ter vedó njih razsežnost in ako so tudi v metrični meri dobro podkovani; potem so pripravljeni za „meritev“ popolnoma. Treba jim je pa stvar prav umevno razlagati, brez vsake znanstvene podloge. Na kocki razložé se jim črte v razni legi, pravi koti in kvadrati; na drugih telesih naučé se spoznavati razne kote, tri-, štiri- in večkotnike (ogelnike). Ako jih hočemo n. pr. seznaniti z romboidom, pokažemo jim poševno prizmo, ki ima romboide za stranice, narisamo jim potem na tablo tak romboid, ter zapišemo zraven besedo „romboid“, ne pa kakor se v geometrijah sploh nahaja $A B C D$, kaj takega je otrokom težko umljivo, tako naj se le na srednjih šolah učé geometrije. Ako jim hočemo pokazati višino v romboidu, naj tudi zapišemo zraven črte besedo „višina“ in ne črki $D E$. Dobro je tudi, ako si učenci vse to sami narisajo in zapišejo na papir, da si bolj v spomin utisnejo, ter da so pazljiveji pri pouku. Sploh pa naj se učitelj ravna po navodu, ki ga ima sloveči šolski pisatelj dr. vitez Močnik v svoji izvrstni knjižici „Die geometrische Formenlehre in der Volksschule“. Tudi v tej razpravi hočemo se držati po večjem omenjenega navoda in le v nekaterih slučajih, zlasti

*) Prežalostna bila je nedavno v Ljubljani sodnijska obravnava, ko je bil sin k smrti obsojen zaradi umora materenega.